„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, а уторком на по табака.

ЦЕНА ЈЕ
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију
на годину 32 дин., на по године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Бирлија у лебарској улици.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

лист целокупне српске народне слободоумне странке.

БРОЈ 124. У НОВОМ САДУ У УТОРАК 20. АВГУСТА 1891. ГОДИНА XXVI.

ГЛАВНИ УРЕДНИК: СТЕВАН ЈОВИЋ. | ВЛАСНИК: СЛАВКО СВЕТ. МИЛЕТИЋ. | ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: МИТА ТЕОДОРОВИЋ.

СЈЕДИЊЕЊЕ ДАЛМАЦИЈЕ.

Господарска изложба у Загребу беше повод, да је у Загреб дошло као једно тело много Далматинаца, те је том приликом уз много празних пало и доста озбиљних речи. Ми смо тај догађај врло пажљиво пратили и неби имали о њему шта да речемо, кад би се морали освртати само на декламације хрватских опозиционих новина, јер смо тим декламацијама већ одавна вични. Ми знамо, да опозициони Хрвати врло много вичу, разбацују се којекаквим фразама, па до потребе прете и песницом у — џепу, али кад је стало до тога да се озбиљно посла лате, онда — е, онда, остаје вика — увек празна вика, јер слепи шовинизам без разбора у оцени снаге, која на расположењу стоји, није никад никога помогао, па неће ни Хрвате. Еле, како рекосмо, ми се на декламације приликом бављења Далматинаца у Загребу неби ни осврнули, да се у овације учињене далматинској браћи није умешала и хрватска народна (владина) странка, а њој на челу и сам бан гроф Куен Хедервари.

Ми заиста нисмо присташе г. грофа Куен Хедерварија и ако му морамо (његовој личности) признати, да је човек еминитне државничке способности т. ј. да знаде што хоће и да уме врло добро да изведе оно што хоће. Ми се сећамо врло добро, како је г. гроф дошао у Хрватску и како га неповерењем, шта више очитим непријатељством сусреташе сви Хрвати без разлике странака. Па што до сада ни једноме бану није пошло за руком: да си створи компактну, апсолутно дисциплиновану странку, којом он ево већ девет година мирно и спокојно влада, пошло је за руком њему. Најжешћи нападаји прејурили су преко његове главе као пролетњи поветарац и где је год он својим противницима погледао озбиљно у очи, они се — поклонише. Најбољи је сведок и — његово последње путовање по беловарско-крижевачкој жупанији, где је он из једне овације залазио у другу.

Кад такав човек и лично по органима, који њему стоје на расположењу, почне да озбиљно лансира питање о сједињењу Далмације Хрватској и Славонији и кад му се одмах најпријазније одазива ноторни орган угарске владе, као што је то „Пестер Лојд“, онда је нама баш дужност, да се на то питање и ми осврнемо.

Бан хрватски јавно и без сваког околишења изјављује: да Далмацију треба присајединити Хрватској и Славонији, па да то присаједињене треба што пре и извести, а „Пестер Лојд“ каже дословце ово: „Право круне св. Стевана на спајање Далмације не почива само на простој титули „краљ Далмације, Хрватске и Славоније.“ Угарску крунитбену присегу, која није проста формула већ имаде потпуно значење институције, говори краљ изрично и као краљ Хрватске, Славоније и Далмације. Уз то имаде у угарско-хрватском нагодбеном закону од г. 1868. обећање, да Угарска од сад неће престати захтевати, да се спајање Далмације изведе на основу права свете угарске круне. Па ако се ово спајање није захтевало кроз пуне 24 године (одкад је учињена погодба између Аустрије и Угарске), зато то право није престало. Државноправни захтев круне св. Стевана на снајање Далмације имаде историјски основ: Далмација је фактично припадала Хрватској пре него што је прешла у туђе власништво, па да Аустрија није онда, кад је ову земљу натраг добила, била апсолутистичка Аустрија, која се налазила у непрестаном препирању с Угарском, то би се већ онда Далмација морала присајединити у територију круне св. Стевана. Далмација била је, истина, један део млетачке републике, али тек онда, кад је Хрватској насилно одузета; повратком под власт хабсбуршке монархије напросто успоставило се првобитно поседовно стање.“

Човек чисто својим очима не верује кад прочита ове речи. „Пестер Лојд“ тако одрешит бранитељ хрватских права! Што „Пестер Лојд“ доцније навађа: да Угарска имаде доста нерешених својих унутарњих питања да би морала да си натовари још и питање о сједињењу Далмације — то је онако само напросто избачено, кад он даље вели: „кад би питање о реинкорпорацији Далмације било већ зрело да се реши, то се ми с наше стране неби ни најмање извињавали: неприлике, које би то спајање у посљедици имало, морале би се савладати, као свака друга унутрашња неприлика па у никојем случају неби умањиле задовољство, које би ми осетили, кад би видели, да је земљишна целокупност државе круне св. Стевана извршена.“

Истина „Пестер Лојд“ чини спајање Далмације зависним о томе да Хрватска пре коначно уступи Угарској Реку (Фиуму) — али то су ситнице. Како ми познајемо нашу хрватску браћу, она ће се у том погледу с Мађарима лако да погоде. Биће мало буке, подићи ће се прашина, али наћи ће се сложна браћа; па ако не буде друкчије: у новој нагоди могла би се наћи и опет која „крпица“. Бан гроф Куен Хедервари извео је тога већ много, па зашто неби и ово? Није то баш ни тако врло рђав „Geschäft!“ — — —

Ми ћемо сада да се упитамо: није ли то све прости изборни маневар? Само још једна једина година дели нас од избора за сабore у Угарској и Хрватској, па нешкоди, да се већ сада почиње „опсењивати простоту.“ Има ли пак у целој тој афери збиље, онда ћемо ми у кратко да речемо: да ће се судбина Далмације решити са судбином Босне и Херцеговине а у том решавању неће само учествовати господа у редакцијама у Загребу и у Будимпешти.

Јован

Поглед по свету.

— Загребачке свечаности приликом бављења Далматинаца тамо, имале су чудан одјек на Реци (Фиуми). „Budapester Tagblatt“ о томе у свом броју од недеље јавља ово: „Демонстрација против Далматинаца почела је већ на жељезничкој станици, где је неки Далматинац Алван да (?) говорио о Реци као хрватском територију. Полиција га ухапсила, (зар за то што вели да је Река Хрватска? Чудно! Прим. ур.) али се светина на сокаку беше јако узрујала. Пре одласка паробродa певали су Далматинци изазивајуће песме, па је више личности а међу њима адвокат Крстић, др. Лутенбергер и подчасник Прпић ухапшено. Кад се Далматинци корпоративно враћали са Сушака на Реку, поновише се Хрватима непријатне демонстрације, па је светина жвиждала и викала: „Eljen Magyarország és Fiume!“ Далматинци држали се мирно; само кад пролажаху крај хрватске читаонице ударише у бурно клицање: „Живела Хрватска!“ а овај поклич враћали су на доксату сакупљени чланови читаонице, а светина је викала: „Доле с Хрватима, доле с издајицама!“ Ноћу се потукоше Хрвати и Мађари (колико има Мађара на Реци? Прим. уредн.); нарочито истукоше Мађари неколико ђака, који су викали: „Живила хрватска Река!“ — а један ђак именом Девет (?) тешко је рањен. Узрујаност у вароши врло је велика“ „В. Т.“ осуђује поступање далматинских гостију али жали ексцесе и каже, да би бољи утисак учинила достојна протудемонстрација. Ми велимо: да се Угарска никако неће набрати славе поступком речке фукаре . . .

— Колики је мах преотео шовинизам и тероризам Старчевићеве клике у Хрватској сведочи проглас, који је изложбени одбор у Загребу био присиљен издати. Тај проглас гласи:

У просторијама изложбе, том неутралном тлу, које је читав народ сложно украсио својим трудом, догодили су се поново призори демонстративног карактера, којима није нигде а најмање у просторијама изложбе места. Грађанство главнога нам града, које и онако осуђује оваке призоре, као и сви други посетитељи изложбе, нека буду уверени, да се слични призори више догодити неће. За то преузимље јамство подписани изложбени одбор у тврдој вери, да ће га у том његовом настојању уз органе јавне сигурности најодрешитије подупирати и целокупно честито грађанство, које ће радо знати и хтети бранити красно дело читавог народа, од уличне профанације, дошла она од стране које му драго. У Загребу 27. августа 1891. За изложбени одбор: Људевит Вукотиновић председник, Мирослав гроф Кулмер подпредседник, Фрањо Арнолд, Фран Фолнеговић, Едмунд Колмар, Др. Иво Малин, Јосип гроф Драшковић, Јанко Ј. Грахор, Фран Куралт, Фрањо Зорац, Ђуро Дежелић, Хенрик Хољац, Др. Блаж Лорковић, В. пл. Николић, одборници.

Како се види, овај проглас потписао је и старчевићанац Фолнеговић, који спада међу умеренije јевропејски васпитане чланове странке — па рекли би, да је и њему донекле већ дозлогрдило неумно поступање старчевићанске странке.

— Новине у последње доба много су расправљале вест о посети, коју би имала руска царица да учини престолници француске Паризу. „Голос“ јавља сад, да ће царица посетити Париз из Копенхагена на царској јахти, коју ће пратити једна руска ескадра. Дочекаће ју у Шербуру председник Карно и отпратити у Париз. Ако се ова вест обистини, можемо лако да себи замислимо, какову буру одушевљења ће та посета изазвати у Француској и како ће престоница најгалантнијега народа на свету да прима жену, којој на глави блиста руска круна. Ми желимо да дође до те посете, јер она ће — ако је то могуће — још живље да утврди братске везе из међу руског и француског народа, које су везе тако дивно утврђене посетом француске флоте у Кронштату

— „Одјек“ у свом бр 177. јавља ово: „Бечки ц. кр. кореспеденцбиро послао је бечким и будапештанским новинама, које су изишле 16. (28.) о. м. један телеграм из Београда од 15. (25.) о. м у ком се извештава, како се међу Црногорцима, насељеним у округу топличком, догодило неколико случајева противљења политичким властима и како је министар унутрашњих дела примио „данас“ депутацију насељеника, саслушао њихове жалбе и наредио истрагу. Исти телеграм јавља у исто време из поуздани извора, да је министар финансија „јуче“ поднео оставку. Ми смо овлашћени, да изјавимо, да у обе те вести нема ни речи истине и да се није ништа догодило, ни данас, ни јуче, што би потврђивало вести коресподенц-бироа. Да министар унутрашњих дела није могао 15 (27.) о. м. никакву депутацију примити, њене жалбе саслушати и истрагу наредити, доказ је већ то, што је г. министар већ од неколико дана слаб и што од то доба не долази у канцеларију. Кад се ц. кр. коресподенц биро не може ни поред свог службеног значаја да уздржи, да не доноси лажне и тенденцијозне вести, ми би му препоручили, да бар не одређује онако тачне дане својим измишљотинама.“ Не разумемо какву сласт налазе немачке новине у томе да раширују овакове очевидне лажи. Не верујемо да и њима није позната пословица: „У лажи су кратке ноге!“

— Исто таква лаж, али много крупнија, прнула је из јужно-американске републике Чиле У недељу јависмо по гласовима оданде, да је председник Балмаћеда опколио војску конгресне партије и присилио је на предају. А данас долази вест о сасма противном. Конгресна војска потукла је војску Балмаћеде до ноге и заузела је највећу варош Чиленску Валпараизо, те се спрема да освоји и главни град Санјаго. Звезда славе Балмаћедеве потонула је, а то је и посне право. Балмаћеда је силник, који је хтео да влада против огромне већине чиленске народне скупштине; па како право треба увек да победи, победило је и овде.

Српско и словенско новинарство.

„Одјеку“ пишу из „Старе Србије“ ово:

Код нас у овим крајевима зулуми арнаутски све више и више узимају маха. Нема дана а да по који Србин не падне као жртва ових крвопија. Убијају, пљачкају, пале, насиља чине, тако рећи, све што им шака допадне, то без икаквог страха и препреке упропашћују. Данас, кад по свима земљама закони и судови постоје и изричу пресуде над убицама и харамијама и на пут им стају, свега тога у овим крајевима нема. Изгледа нам као да смо бачени Богу и правди земаљској, ако је у опште има, за леђа; јер од толико година како се са овим бездушним угњетачима боримо, а нарочито у ово последње време, и нико да им на пут стане. Ми несретни Срби у овим крајевима морамо са разбојницима и разбојничким четама малисарским да се сваког дана боримо и као жртве, разузданих зулумћара, да падамо. Односе нам све оно, што смо у течају много година тешком муком, крвавим знојом и божијом помоћу стекли, и приморавају нас да оставимо своја огњишта, те да се потуцамо од немила до недрага. Власти које код нас за сад постоје, изгледа баш као да их и нема, јер оне све ове зулуме са скрштеним рукама гледају. Нико нема да стиша ове зулумћаре, који безобзирно упропашћују несрећне становнике, Пао Србин од проклете арнаутске руке или ти какова животиња, то је власти све једно, то се ње баш ништа и не тиче. Убице и арамије арнаутске јавно се кроз села и вароши, са мартинком преко рамена шетају и то све на очигled власти, па нико ни да их прстом такне. Када би се ко од оштећених код власти, за учињено убили похару, пожалио, добио би одговор: па шта ћемо им ми; убите и ви њих, — и то је све. А када би ми на њихов одговор овако пуступили и кога од нападача убили, тада би исти морао бити спреман одмах да бега са целом фамилијом, јер ако то не учини и малисорци сазнају да је код куће он или фамилија његова, истога дана удариће на кућу и кога жива затекну убију, све однесу и најпосле кућу и све што за палење нађу попале.

Дакле, по овом се може видети да за нас Србе у ови крајевима нема суда ни правде. Убије те, немаш коме да се жалиш, убијеш га, знаш већ шта те чека! Малисорци су наша једина и највиша власт, они нам суде и пресуђују; кога им је воља тог и поштеде, а кога не, за тога је спремљена пуста мартинка иза заседе.

20. пр. м. убише Малисорци Ристу Радосављевића из Љубежда, у селу Истоку Ђуру Бојића, а 22 истог месеца такође нападе један Малисорац Аљит Бурнутов син из Пећи на ђоку Јефтића из Брестовика, коме не могадијаше ненасити Аљит живот одузети, него му из пушке нанесе рану на руци. Ово је редак случај да остане који жив од проклете малисорске руке.

Дакле, у ова три дана два Србина животом платише а трећег ранише и то у сред бела дана, а власт о овим ни хабера ни потере за убицама.

Докле ће се оваки зулуми равнодушно гледати што их у овим крајевима обесни Малисорци чине? Има ли Бога, имали јоште где наше браће Срба и племенитих људи на овом свету, те да спрече овај зулум, или их можда само за нас нема.

ДОПИСИ.

Ђурђево, 13. августа. (Беседа у Ђурђеву.) Што који дан, то се све више српски свет интересује за лепу и племениту установу своју, учитељски конвикт. То је свакако леп знак. Поред досадањег слабог уписивања самих учитеља у чланство, ипак материјална страна му расти, а то је отуда, што се из народа шаљу прилози, држе се забаве у корист конвикта, расти број потпомажућих чланова а ево пре неких дана се појави и легат у корист конвикту.

Омладина срп. учит. школе у Сомбору показујући све лепши и бујнији живот, који долази отуда, што се и она сама изображава и све озбиљнију пажњу обраћа за свој позив и на живот свог народа, ево нам се пре неки дан, сада у недељу (11. авг.) и опет приказала на делу, да лепше и боље

желети не можемо, но само тако. Свесна свог позива закључи та омладина, да за време одмора учини и она што у корист конвикта. Али где да буде? Свршени приправник Радослав Николић родом из Ђурђева, знајући одушевљене и заузимљиве Шајкаше своје, умоли браћу да буде беседа у Ђурђеву. Николић је толико радио, да је и материјалне жртве од своје стране принео, да само добро испадне замишљена беседа.

Приправљени за беседу почеше се ђаци купити са свију страна, те у суботу буду сви на окупу. Свет се узврвио, те милина беше видети онај живот у селу. Све се то разговара о беседи, а распитује се за конвикт, у чију је и корист беседа. Осванула недеља, дан беседе, зором је свет врвио на празно место код школе и цркве, те је чекао јутрење, а и службу, да чује своју учитељску омладину, која је чувена из давна са свог појања и певања. И заиста тог дана беше сведок пуна црква света, да је омладина учитељска заслужила већу пажњу, но до сада. Прост свет је говорио, да тог дана није био само у цркви, но у рају! Тако га је очарало црквено појање. Е, дође и почетак беседе. Света је било много и против очекивања у ово радно доба из места, околине ближе и даље, па и из Срема и Баната. Види се и по том, да беседа беше добро посећена, јер поред мале цене за улаз пало је **90 фор.** чистих на конвикт.

Програм беседе беше обилат, беше 11 тачака, а све по избор песме и декламације. Беседу је отворио својим говором г. Крчединац, учитељ. Говор је почео обичним поздравом, а даљи му ток беше разлагање значаја самог конвикта и циљ ове беседе, а завршио је са одушевљеним поздравом и сокољењем омладине, која се толико жртвовала, а у тако племенитом смеру. Збор је певао пет песама: „Шта ће нам“ од Ђ. Јакшића, „Падајте браћо“ од Ђ. Јакшића, „Поход“, „Бачки напев“, и „Убојна песма“. Збор је све ове песме извео на највеће задовољство, а свагда је пропраћен бурним пљесом од стране одушевљене публике. Декламације беше две: „Јека од гусала“ од Драгашевића, коју је одекламовао Вл Ђерманов, а „Гуслареву смрт“ од Л. Телечког је вештачки одекламовао Живојин Касапиновић. „Народну песму“ је певао својим умиљеним гласом Бошко Костић и морао је поновити. Квартет „Под прозором“, који су певали Павле Терзин, Владимир Ђерманов, Ђорђе Малешевић и Вук Димић беше изврстан, а томе допринела спрема добрих певача. „Растанак“ од Ђ. Јакшића певао је соло Вл. Станков, а пратила га је гђца Дарипка Брадваровићева. И певање и пратња беше добро изведено и од публике бурним пљесом награђено.

Други део беше игранка и весеље. Како је све млад свет био, то до пред зору није остављао место играња, све док играчице нису биле уморне и отишле, да се одморе, а тек после се окупи омладина и стаде се братски поред говора и песама веселити. Ђурђевчани су тако лепо дочекали своје госте, да је весеље уз мало прекидање трајало два дана, а све у миру и највећем реду.

Ова беседа биће лепа успомена за Ђурђево, овом беседом на делу узнеше себе учит. приправници пред срп. светом, ова беседа је сведок: да омладина бар на овај начин треба да ради, да се покаже жива, а и да оживља свој народ, који даном на дан све већма клоне. Омладини учитељској треба пожелити и даљи сретан рад, као што је намислила да сваког шк. одмора посети по који крај српски. Само напред, те делом извојујте себи достојно место у целокупној омладини српској!

Лале.

С пута из Потисја. (Забава у Сенти.) Био сам у Сенти на беседи са игранком, коју је приредила српска сенћанска омладина, и видео сам, шта може добра воља и младалачко одушевљење. Радознао сам био, како живи та шака Срба у Сенти међу силеством Арпадових потомака и уверио сам се, да је Србин остао онај стари, да живи, да је јунак. Своје не да, туђе му не треба. Али сам и то приметио, да би и боље коракнуо у напред у својој народној свести и то правим, поузданим путем, да му се нису натурили за туторе премудри ловци и пецари... Но шта ћемо? Ваљда ће и друкчије бити. Коло среће се окреће.

Први део забавни имао је седам тачака. Говорио је г. Никола Теодоровић о празноверцима у нашем народу. Погодио је благодарну тему, која му је потпуно испала за руком. Кад је завршио, био је поздрављен бурним тапшањем. Било је три песме у мушком збору и све три отпеване су тачно и складно. Нарочито се истакла песма „Падајте браћо“ од Хавласа. Ова је песма добро позната; доста је тешка, али врло дивна. Она ће се дуго и дуго радо певати и тако радо слушати, као што је то овом приликом било. Кад је по други пут отпевана са по гласа више, још јаче је утицала на слушаоце. У мушком збору има Срба ђака и чланова бивше сенћанске певачке дружине. Гласови су одабрани. Збором је управљао млади Србин Младен Пилић. Хвала и њему и осталима, који су се трудили, да ова забава округло испадне. — Гипка и пријатна гласа госпођица Милева Крагујевићева певала нам је нар. песму: „Извир вода извирала“, а кад је изазвана, да на ново пева, чусмо другу нар. песму: „Три девојке под багреном седе“. Обадве је песме вештачки извела. Госпођица Катица Славнићева декламовала нам је својим меким гласом и одважним кретањем Јакшићеву „Поноћ“. Ова је декламација тешка, али је била у поузданим рукама, па је добро изведена, а декламаторка бурно поздрављена. — И четворопев „В слатких сањах“ је примљен с допадањем Одабрани гласови отпевали су га мило. — После првог дела настала је игранка. Све што је за играње, играло је лако, одушевљено, без устезања. У побочним собама весело се проводило уз чаше и песме све до зоре, па и преко зоре. Многе је дан пољубио у чело.

Забава је била добро посећена. На забави је био и леп број гостију са стране. Пало је преко 100 фор. на благајници. Постигнут је дакле и морални и материјалан успех.

Ко је год био на забави, задовољан се осећао, јер се забављао својски, српски. Неки Иштвани и Пали трудили су се, да доцније у весељу песмом покажу, да је Сента — мађарска, али им ово није упалило. Срби су их бар овде, у свом весељу, ако другде не могу, српски победили. Кад се још Срби Сенћани не би слепо поводили за једном или другом личношћу, која само спољашњошћу светли, него би у чисто српским стварима слушали здрав разум народни и управљали се непомућеним током народног напредовања, онда би им се у свему поклонили. Овако — причекаћемо. **Гост.**

Вести из места и са стране.

Почетак школе. Уписивање школске деце у овдашње српске основне школе траје три дана, а почиње у уторак 20. о. м.

Мио гост. Ових дана се бавио у нашој средини г. Ника Грујић уредник „Бачванина“ и подпредседник наше странке г. Ника Грујић бавио се неко време ради лечења у Врњачкој Бањи у Србији, одакле се вратио здрав и опорављен.

† **Марија Рашић рођ. Цвијански.** Нашег вредног пријатеља г. Бранка М. Рашића књиговођу срп. правосл. црк. шк. општине новосадске задесио је немио удес. Синоћ у 9½ часова премину му из ненада старица мати у 72. години живота свог. Старица је од дуже времена побољевала, али зато ипак беше крепка и држећа, кад је синоћ из ненада смрт нађе. Вечна јој памет!

Избор учитељица у Земуну. Пишу нам из Земуна: „11. августа био је овде избор учитељица на два упражњена места. Изабране су госпођице Смиља Стојковићева, ћерка пок. Исидора Стојковића, врсног учитеља на сомборској учитељској школи и одличног родољуба српског и Вукосава Лубенова. Обе су госпођице одлични ђаци и земунској се општини може само честитати на овако сретном избору.“

Отровнице. Пишу нам из Сентомаша: „Горњи листови доносе различите вести о женама, које су људе и пород тровале. Има у нечем претерују, а у нечем нису те вести потпуне. Код нас се за сад оволико зна. Осим оне три жене, што су у почетку затворене, била је овде у притвору нека бивша апотекарица, но ова је у брзо пуштена на слободну ногу. — 5. августа били су овде изасланици новосадског кр. судбеног стола, судац и лекар, који су у друштву с нашим лекарима спровели ископавање сумњивих лешева. Ископано је три леша. Једном је десет дана, другом једна година, а трећем равно три године, како је у гробу. Из њих су извадили желудац, један део плућа, јетре, слезине и т. д. и послали су у Будимпешту, јесу ли дотични људи отровани или не. Онај леш, који је годину дана у гробу, врло је добро сачуван. По спољашњем изгледу лекари суде, да је исти леш у след отрова (сичана) тако добро сачуван. То је леш оца отровничина. Она остала два јесу њихових мужева Кад се буде осведочило званично, да су ови људи отровани, изгледа и говорка се, да ће више њих из места и из околине бити увучене у ову гадну и жалосну работу. Онда ће да се сазна, колико је српских млада услед тровања порода разрачунало са овим светом, а колико је српских душа изгубљено за Српство.“

„Крајцерова соната“. „Крајцерова соната“ то чувено дело великог руског писца грофа Л. Толстоја начинило је велику сензацију у читалачком свету. То дело је преведено и на српски језик, а превео га је Милован Глишић. Пошто смо са више страна упитани где се може добити то дело у српском преводу, то јављамо, да смо извештени, да се књига та може купити у књижари Браће М. Поповића у Новом Саду и по свима књижарницама у Србији.

Похарана црква. У суботу на ноћ извршена је у српској православној саборној цркви у Сент-Андреји велика похара. До сад непознати разбојници увукли се у цркву те однели три златна путира, четир златна крста, осам сребрних кандила, два сребрна свећњака, три сребрне кадијонице и много скупоцених драгоцености и сав готов новац, који нађоше. И ако је ова црква веома имућна ипак је ово за њу веома осетна штета. Крадљивци још нису ухваћени, а мисли се, да се склонили у Будим-Пешти.

Споменик српског народног песника Андрије Качића Миошића, који је прошле среде откривен у Загребу, израдио је г. Иван Рендић. Споменик је овај право уметничко дело, а преставља целокупног Качића у природној величини са писаљком у руци над листом хартије. Качићева особа израђена је од туча (бронза), а постоље од лепог сивкастог мрамора. Постоље (пирамида) на коме стоји Качић, високо је од прилике 3 метра. Споменик је скроман, али је израђен врло укусно, те чини пријатан, тих утисак. Замишљени поглед бесмртног „Старца Милована“ (Качића) лаганом благошћу привлачи душу посматрачеву и одводи је у дневе давне прошлости, у времена минуле славе и величине српске, која је за цела века испуњавала српску душу Качићеву, којом је он живео и којој је певао. Српство на овоме далеком окрајку своме има данас једну драгоценост више, која треба да га загрева и снажи успоменом славне прошлости и надом на светлију будућност. А кад одумину невоље и кад се размакну облачине над главом Србиновом, онда ће се зар и Србин одужити својој браћи Хрватима и подићи још лепши споменик знаменитом Србину Качићу — у сред среде Српства. **„Срб.“**

Забавно вече у Ст. Бечеју. Старо-Бечејска српска омладина приређује у просторијама вел. гостионе у недељу, 25-ог августа, 6-ог септембра 1891. године уз пријатељско суделовање гђце: Зоре Јоцићеве и гђца: Јудите пл. Војновић, Вукосаве Врбашке, Олге Завишић, Јулке Павловић, Бојане Поповић забавно вече. Чист приход ове забаве намењен је у корист пострадалих у Банији. Распоред ће бити овај: 1. део. Концерат. 1. „Језерце“ од М. Топаловића, осморопев. 2. „Соло“, пева гђца Јулка Павловић. 3. „Транскрипција“ из опере „Lucrezia Borgia“, од Ф. Бајера, свира на гласовиру гђца Јудита пл. Војновић. 4. а) „Самопев Сафије“ „Zigeunerbaron“-а од Јована Штрауса. б) „Wie nahte mir der Schlimmer...“ речитатив и арија Агате из опере „„Der Freischütz“, од К. М. Вебера, пева гђца Зора Јоцићева. 5. „В слатких сањах...“ четворопев. II. део. Спрема се на бал. Шала у једној појави од J. J. Станковског. За тим: Цилиндар. Шаљива игра у једној радњи од Б. III. дела биће игранка до зоре.

Похара. Из Старог Бечеја јављају нам; да се прошлу ноћ некакав лупеж увукао са сокака кроз прозор у собу тамошњег г. пароха Александра Поповића, те са стола заједно са новчаником украо 150 ф. готовине, које беше парох спремио, да сутра дан иде да лицитира земље у Молу. Једну ноћ пре опет је некакав лупеж на другом месту кроз прозор хтео, да се увуче, али га спазе, те лопов брзо побеже.

Коњ у постељи. Један немачки лист доноси ову шаљиву причицу, коју ћемо и ми ради њене занимљивости испричати. У једној немачкој варошици нестане неком трговцу један коњ. Власт посумња на једног становника у варошици, да је он украо коња. Полиција пође у трагање, али ма да испреметаше све и сва у коњушарама, таванима, дворишту и т. д. ипак им сав труд беше узалудан. Наумише, да покушају са преметачином и последњи пут. Али и опет им беше мука узалудна. Најпосле се вратише у собу, да испитају још једном тог сумњивог брата. Баш свршише испитивање, кад се на постељи, такозваном „химелбету“ подигоше завесе а иза завесе појави се толико тражени рђа, поздрављајући веселим рзањем скупљене полицијске чиновнике. Братац, који га је украо, беше уклонио даске из постеље, под посуо песком, те за време начинио од „химелбета“ коњушару. Али заклела се земља рају, да се сваке тајне знају, те се тако и ова тајна сазнала.

Кратке вести. Овдашњи дрвар Веселин Ђ. Поповић добио је нову порудбину дивно израђених црногорских капа. — У Ерду је неки Сима Штимић убио из револвера своју кћер, а за тим је сам себи одузео живот. — Преко Босфора хоће да подигну мост. — Жетва у Румунији је за четвртину слабија од лањске године. — Португалска влада снизила је царину на жито. — Олујина на острву Ла Мартинику у Француској била је тако страшна, да је опустошила све, што беше на њему. — Антупа де Сорго бившег бирова мокринског затворио је суд због фалзификовања меница. — Српска влада одликовала је руског композитора Хлаваса орденом Св. Саве.

Трговина.

Нови Сад, 19. августа. Довоз на овдашњу житну пијацу био је јак. Цена се пшеници од последњег извештаја изменула у толико, што је са 20 н. пала, а такође и кукурузу и наполици је цена мања, другој рани остала је цена стара. Данас бележимо ове цене: Пшеница 10 фор. Кукуруз 5 ф. 70 пов. Јечам 5 ф. 60 н. Зоб 5 ф. 50 н. Наполица 8 ф. 60 н. Све од 100 килограма.

На осталим овдашњим пијацама није било никакве промене.

Теоци 6—14 ф. по ком.
Јагњци 5—10 фор. по пару.
Свињи дебели 42—44 ф.
Свињи млади 40—42 фор.
Маст 52 фор.
Сланина 52 фор.
Све од 100 килограма.

Време је топло као у сред лета. Странци јако долазе, јер данас овде на свима школским заводима почињу годишња уписивања.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи
од 19. августа.

Дукати — — — — — — — —	5·59
Наполеондори — — — — — —	9·40
Немачка марка — — — — — —	58.10
Лондон — — — — — — — —	118.10

Најновије вести.

— Из Руме јављају, да је тамо јуче био избор пароха. При избору се гласови поделише, те су оба кандидата преч. г. Јован Ђуришић и Душан Писаревић добили по 26 гласова. И тако ће конзисторија архидијецезе карловачке решити, ко ће бити парох румски.

— Из Прага јављају, да ће наш цар-краљ приликом посете чешке изложбе, посетити још и неке повеће градове у северној Чешкој.

— Из Копенхагна јављају, да ће и шведски краљ посетити руског цара док се бавио буде у Данској.

✝

Јављамо овим свима пријатељима и знанцима прежалосну вест, да нам се наш мили и незаборављени супруг, отац, таст и деда

ЂОРЂЕ ПАВКОВИЋ

протопресвитерски намесник, парох и члан конвисторије

после дугог боловања у својој 61. години, у среду 14. т. м. у 7 сахати пре подне у вечност преселио.

Земни остатци милог нам покојника опојани су по обреду свете православне цркве у четвртак 15. августа у 4 сахата по подне у овдашњој цркви — и матери земљи предани.

Уједно изјављујемо овим нашу срдачну захвалност окружном белоцркванском протопрезвитеру госп. Александру Стојадиновићу као и осталом православном свештенству и то: г. г. Мити Стефановићу пароху кусићком Јовану Поповићу пароху црвеначком, Маши Кадићу пароху врачегајском, Николи Милошевићу пароху дупљајском, Константину Циуку пароху суботичком који је у исто време својом језгровитом беседом по опелу посмртни остатака ублажио тугу и жалост покојниковој породици, М. Чабовићу пароху парћанском, Јоакиму Митару пароху орешачком, Мартину Ждики пароху стражанском и Кузману Јовановићу капелану протопрезвитерском белоцркванском; тако исто и местном учитељу г. Тимотеји Лазићу, као и окружном бележнику г. Емануелу Најштадлу; српској православној општини; овдашњој као и црвеначкој црквено певачкој дружини и васколиком грађанству из места и са стране, који су на погребу и иначе многобројно своје саучешће у великој тузи и болу нашем указали и ојађена срца наша у колико је могуће — ублажили.

У Јасенови, 16. августа 1891. год.

У име ожалошћене породице:

Супруга, **Сара** и
син, **Никола Павковић.**

ОГЛАСИ.

Мануфактурна и мешовита радња
А. МИЛАНКОВИЋ И СИН
У ДАЉУ
потребује једног старијег помоћника који говори српски, немачки и мађарски, а који је шпецерајској струци вичан има првенство. Ступити може за 14 дана. 1—3

НОВИ ЦРКВЕНИ
САТОВА.
Част ми је сл. црквеним општинама јавити, да сам у мојој од више година постојећој радњи за израду **нових црквених сатова**, увео промену у место плетених **једека**, мећем сада исте од **челика** (Drahtseil) који су дуготрајнији и за тачан ход сигурнији. Примам старе сатове на оправку и дајем нове под гаранцијом и на отплату. Исте правим у пет и више величина.
ЂОРЂЕ ПАНТЕЛИЋ
1—3 творница црквених сатова у Земуну.

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА
КОСТЕ МАТИЋА
У ИРИГУ
потребује два добра спомоћника. 2—3

ПОМОДНО-МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА
РАДИВОЈЕВИЋ И НИЋИН
У ТУРСКОМ БЕЧЕЈУ
потребује једног помоћника вештог продавца. Ступити може одма. Који говори мађарски има првенство. 2—3

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.